

Tomasz Burdzik

PANCASILA JAKO INDONEZYJSKA DOKTRYNA NARODOWA

STRESZCZENIE

Celem naukowym podejmowanym w rozprawie jest określenie i analiza indonezyjskiej doktryny narodowej, jaką jest Pancasila – od momentu jej powstania w 1945 roku, po okresy rządów Starego i Nowego porządku, aż po kondycję ideologii Pancasila we współczesnej, demokratycznej Indonezji w chwili obecnej, w czasach prezydentury Joko „Jokowi” Widodo. Analizuję rolę ideologii Pancasila w indonezyjskim życiu społeczno-politycznym oraz zmiany jej interpretowania w zależności od okresu rządów.

Prezentowana rozprawa doktorska praca może wnieść duży wkład do rozumienia zarówno ideologii Pancasila, jak i również ewolucji indonezyjskiej polityki w Polsce. Prezentuje bowiem wątki nieobecne w krajowym dyskursie naukowym, wyprowadza wnioski wynikające z licznych pobytów badawczych oraz kontaktów z innymi naukowcami z różnych ośrodków (m.in. Uniwersytet Kopenhaski, Universitas Islam Negeri Ar-Raniry Banda Aceh, Universitas Airlangga, Universitas Muhammadiyah Malang). W szerszej perspektywie przeprowadzona analiza odwołuje się również do kwestii geopolitycznych, jak i spraw z zakresu bezpieczeństwa (problematyka sekurytyzacji).

Pancasila jako ideologia deklaratywnie odpowiada za harmonijne funkcjonowanie wielokulturowego oraz multireligijnego społeczeństwa indonezyjskiego i jest oparta na pięciu zasadach: wiary w jednego Boga (*Ketuhanan yang Maha Esa*), człowieczeństwa (*Kemanusiaan Yang Adil dan Beradab*), jedności narodowej (*Persatuan Indonesia*), demokracji (*Kerakyatan Yang Dipimpin oleh Hikmat Kebijaksanaan, Dalam Permusyawaratan Perwakilan*), sprawiedliwości społecznej (*Keadilan Sosial bagi seluruh Rakyat Indonesia*).

Jako filozofia narodowa, Pancasila jest wpisana w preambułę indonezyjskiej Konstytucji (*Undang-Undang Dasar Negara Republik Indonesia Tahun 1945 – UUD 1945*).

Od czasu pojawienia się Pancasila w 1945 r., przez okresy Starego Porządku (Orde Lama – okres władzy Sukarno – 1945-1966 r.) oraz Nowego Porządku (Orde Baru – okres władzy Suharto, tj. 1967-1998 r.), ideologia ta była promowana przez rząd jako ideologia narodowa. Na przestrzeni lat jej interpretacja ulegała zmianom w zależności od zmieniających się okoliczności społecznych oraz potrzeb władzy.

Przyjęto za zasadne wybór konstruktywizmu jako przyjętej metody badawczej w niniejszej rozprawie znajduje swoje uzasadnienie w wielości dyskursów – zarówno

naukowych, jak również reprezentacji społecznych – uwikłanych w funkcjonowanie ideologii Pancasila. Zastosowana w pracy metoda badawcza pozwala na odniesienie się do podejmowanych zagadnień takich jak walka o władzę, konkurencja między partiami politycznymi, znaczenie ideologii i religii. Oparto się ponadto na analizie źródeł historycznych oraz prac naukowych dotyczących historii politycznej Indonezji.

Struktura pracy jest wynikiem odpowiedzi na zadane pytania, czemu powinna pomóc przyjęta struktura pracy.

Rozdział I przedstawia pojęcie ideologii narodowej jako kategorii teoretycznej i zjawiska.

Rozdział II omawia początki ideologii Pancasila. Rozważanie dotyczące ideologicznego tła ojców założycieli niepodległej Indonezji wskazuje, że wprowadzenie idei państwa Pancasila było w istocie politycznym działaniem, służącym legitymizacji działań obozu władzy.

Rozdział III prezentuje funkcjonowanie Pancasila w okresie Starego Porządku – Orde Lama.

Rozdział IV ujmuje rozwój ideologii w okresie Nowego Porządku – Orde Baru

Rozdział V omawia relację między Pancasila a islamem w czasach Starego i Nowego Porządku.

Rozdział VI przedstawia współczesną kondycję Pancasila jako ideologii narodowej – funkcjonowanie ideologii Pancasila w czasach demokracji.

Ostatnia część pracy przedstawia wnioski wyciągnięte z rozważań na łamach poprzednich rozdziałów, udzielając odpowiedzi na temat kondycji indonezyjskiej ideologii narodowej w demokratycznym ustroju państwa indonezyjskiego, potencjalny wpływ partii islamskich na dalszy bieg indonezyjskiej polityki – a co za tym idzie, funkcjonowania ideologii Pancasila – oraz wskazując możliwe szanse i zagrożenia w dalszym funkcjonowaniu Pancasila w Indonezji.

SŁOWA KLUCZOWE: Pancasila, Indonezja, ideologia narodowa